

**MET
BOMANS
DOOR
HAARLEM**

Najaarswandeling

10 oktober 2020

start: Stationsplein Haarlem

Beeld van Kenau Simonsdochter Hasselaar en Ripperda. Op de achtergrond Hotel Lion d'Or

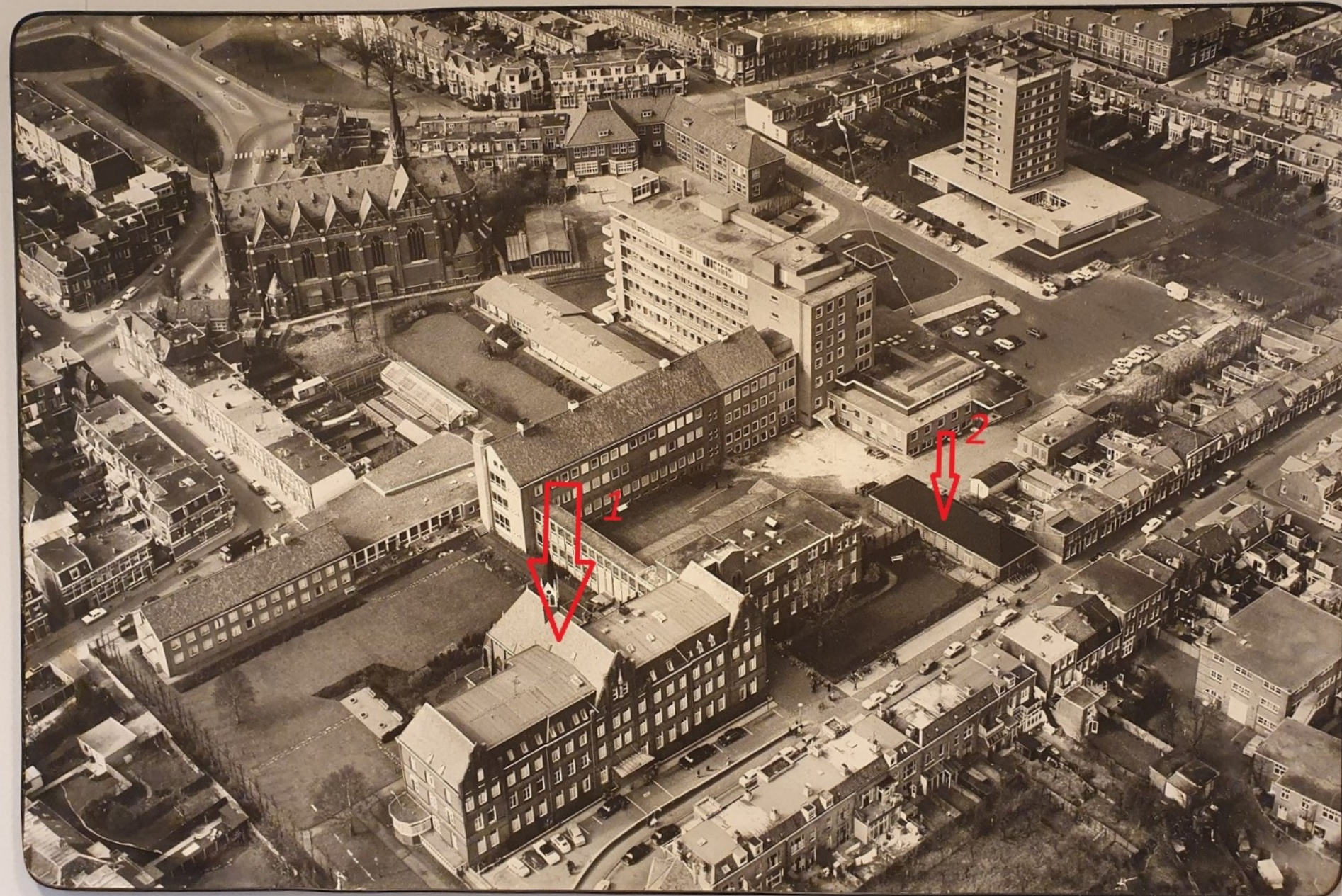
**Alvorens zuidwaarts te gaan even een uitstapje naar
het Staten Bolwerk**

en

**het oude ziekenhuis St. Joannes de Deo, geklemd
tussen Velsersstraat en Maerten van Heemskerckstraat.
In het mortuarium heeft Godfried Bomans, na zijn
overlijden in Boshof, Parkweg 10 in Bloemendaal
opgebaard gelegen.**

**Maerten van
Heemskerckstraat,
ter hoogte van de steiger heeft
het Mortuarium van de Deo,
tot 2006 gestaan**

(Van onze correspondent)

HAARLEM — De bekende schrijver **Godfried Bomans** is vannacht plotseling overleden op de leeftijd van 58 jaar. Hij stierf in zijn woning Parkweg 10 in Bloemendaal aan een hartinfarct. Godfried Jan Arnold Bomans was gehuwd en had één dochter. De uitvaartmis zal op vrijdag 24 december om drie uur 's middags worden opgedragen in de parochiekerk van de Allerheiligste Drie-eenheid, Korte Kleverlaan 1 in Bloemendaal. Daarna zal **Godfried Bomans** naar zijn laatste rustplaats worden gebracht op het Sint Adelbertskerkhof aan de Dennenweg in Bloemendaal. De overledene is opgebaard in de rouwkapel van het **ziekenhuis Joannes de Deo** in Haarlem.

Enige en algemene kennisgeving

†

Met grote droefheid delen wij U mede, dat vandaag, geheel onverwacht, nog voorzien van het heilig Oliesel, is overleden onze lieve man en vader

GODFRIED JAN ARNOLD BOMANS

op de leeftijd van 58 jaar.

G. M. BOMANS - VERSCHEURE
EVA

Bloemendaal, 22 december 1971
Parkweg 10

De Eucharistieviering zal plaats hebben vrijdag 24 december, om 15.00 uur, in de parochiekerk van de Allerheiligste Drie-eenheid, Korte Kleverlaan 1, Bloemendaal, waarna de begrafenis zal plaats vinden op het St. Adelberts kerkhof aan de Dennenweg aldaar.

De overledene is opgebaard in de rouwkapel van het ziekenhuis Joannes de Deo, Maerten van Heemskerkstraat 2, Haarlem. Bezoekuren van 15.00 - 16.00 uur en van 19.00 - 20.00 uur.

Gelegenheid tot condoleren na de begrafenis in hotel „Iepenrove”, Hartenlustlaan 2-8, Bloemendaal.

Luchtopname van “de Deo” ten tijde van het overlijden van Godfried Bomans (1971) (1. oorspronkelijke Deo 1892, 2. Mortuarium)

Luchtopname na de sloop van de Deo. Rest nog het oorspronkelijke gebouw uit 1892

**Mortuarium
voormalig Ziekenhuis
St. Joannes de Deo
Haarlem**

Dr. C. WINKLER PRINS

OOGARTS

zal 29 sept. a.s. wegens vertrek naar Oosterbeek, de praktijk te Haarlem neerleggen en overdragen aan oogarts J. VADER.

Patiënten en vrienden, die afscheid willen nemen, worden gaarne verwacht a.s. donderdag 4—6 uur Staten Bolwerk 2.

J. VADER

OOGARTS

zal met ingang van maandag 3 oktober de praktijk van Dr. C. WINKLER PRINS voortzetten.

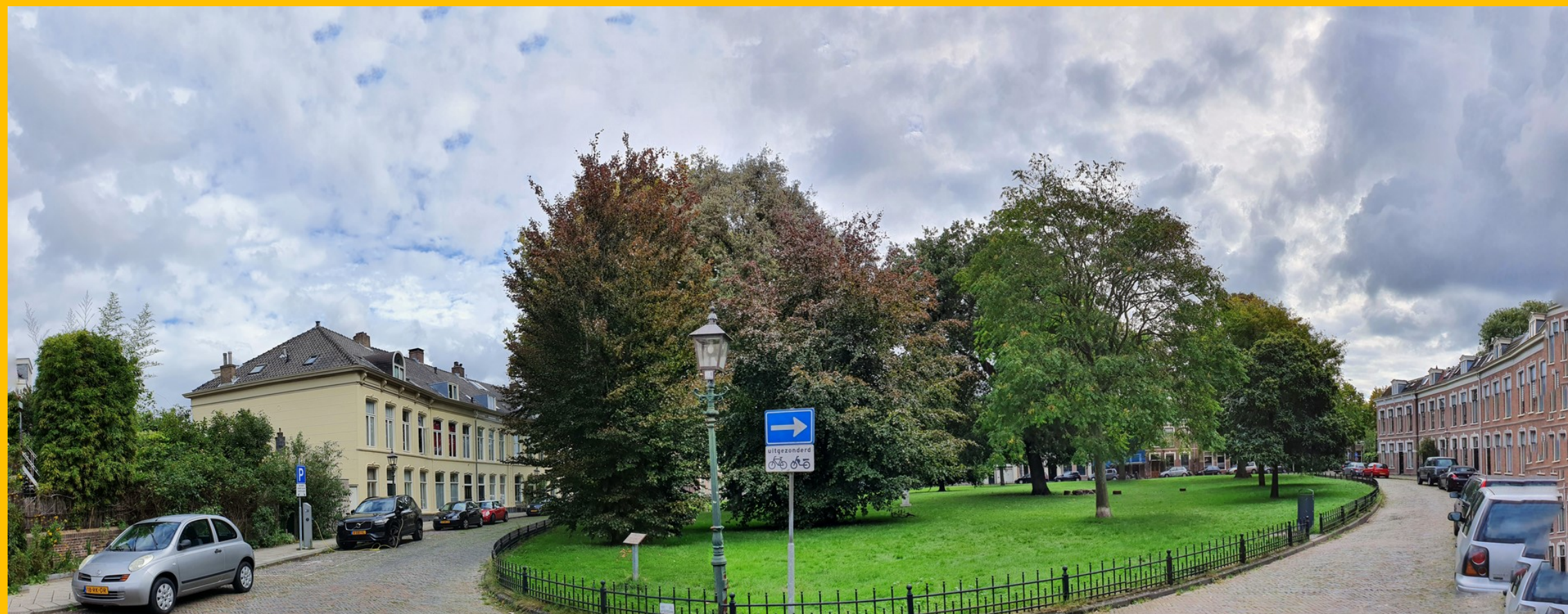
De spreekuren blijven ongewijzigd: partic. 2—3.30 uur, behalve zaterdags; fonds 9—1 uur, Staten Bolwerk 2.

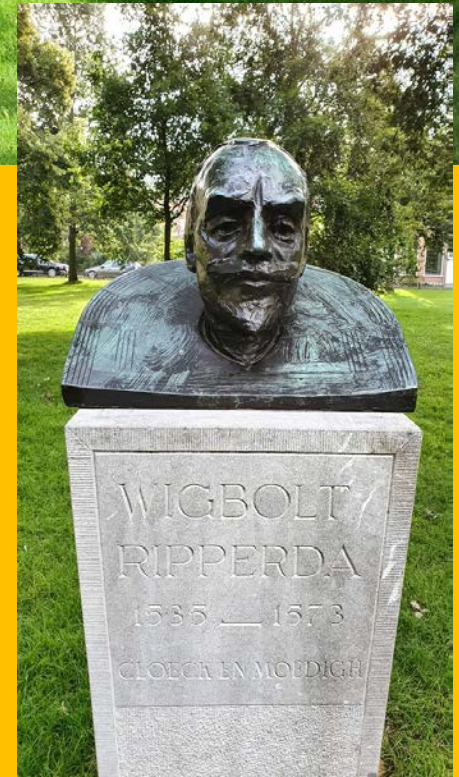
Haarlems Dagblad 24-9-1960

Staten Bolwerk 2 (geheel rechts), waar Harry Mulisch bij oogarts Winkler Prins inwoonde

Links: Parkstraat met in de verte het Ripperdapark

WIGBOLT
RIPPERDA
1535 — 1573
CLOECK EN MOEDIGH

WIGBOLT
RIPPERDA
1535 — 1573
CLOECK EN MOEDIGH

Parklaan

Nieuwe
Gracht

Jansweg,
Jansschouwburg
26 februari 1933:
Première
Bloed en Liefde

Parklaan

Jansschouwburg

(Jansweg tussen Parklaan en Nieuwe Gracht)

BLOED EN LIEFDE.

Het toneel was nog in donker gehuld, toen een mannenkoor in sombere tonen achter de coulissen zong: „Dit wordt een drama! Dit wordt een drama!“ Wij waren dus voorbereid, dat er schrikkelijke dingen zouden gaan gebeuren. En toen de dood — of was het de dult? — in het halfduister verschoen en ons waarschuwde dat het heel griezelig zou worden, waarom hij trouwweg met zwakke stemmen nog in de gelegenheid stelde, de zaal te verlaten, wisten wij tegelijk, dat ons in het middeleeuwsch drama „Bloed en Liefde“ vreeselijke dingen te wachten stonden.

En wij zijn niets te kort gekomen. Wij hebben edelvrouwen door een koning zien schaken, wij hebben ridders die degens zien kruisen onder het oog van diegenooten om de eer van Lourens Janszoon Coster te verdedigen wij hebben Jacoba van Beieren en Amalia van Solms in banje gevangenschap hooren zuchten en weenen, wij hebben den hollen lach van Karel V hooren weerkaatsen tegen de muren en weergalmen door de gangen van het kasteel te Madrid, wij hebben gezien, hoe de koning van Spanje onder sluismoordenaars handen viel en twee onachttulde edelvrouwen het slachtoffer werden door den dolk van een waanzinnige, en toen het doek om kwart voor één voor het laatst rakte, lag er — zooals ons was beloofd — een berg van lijken op het toneel en moest het spel wel eindigen, omdat na den dood van Iwan de Vreeschrikkelijke er geen enkele der dramatische personen meer in leven was.

Bloed en Eer heette het drama — en die woorden zelden alles, want zij waren in de middeleeuwen immers onverbrekelijk aan elkaar verbonden. Ja, wel een verheven tijd was dat! De menschen wisten nog — zooals het programma zette — in schoonheid te sterven, in grootschen stijl door dolk of vergif en noods gewoontjes, zooals heden ten dage door een tranen. En zij spraken in verheven taal, rythmisch, streng in de maat, tot dat zij den laatste adem bliezen. Zij waren allen van hoog tot laag doordrenkt van romantiek.

Godfried Bomans, de schrijver van dit nobele drama, heeft ons duidelijk doen voelen hoe schoon het leven en de dood in die middeleeuwen waren en hoe alledaagsch en miserieër het bestaan van de tegenwoordige menschen is en wij lachten aan het slot: „Godfried! Godfried, geef ons de romantiek toch weder!“ Alleen, jonge man, maak het minder lang, want romantiek van 3 tot kwart voor 1, daar is het meest romantische hart zelfs niet tegen bestand.

Maar dit is dan ook onze eenige bedenking tegen deze allerzeldzame divertissement: geestige parodie op de oude verhalen der Middeleeuwen en de romantiek. De heer Bomans weet, wat de parodie verlangt. Hij laat op de meest verheven taal plotseling onverwacht de nachterste opmerking volgen en het is deze tekststelling, die steeds weer overvloedig staatbaar werkt. Er komen allerkoddigste situaties voor in dit ridderspel, waarin Jacoba van Beieren, Amalia van Solms, graaf Dirk III, keizer Maximiliaan, Iwan de Vreeschrikkelijke, Louise de Coligny en Karel V, niet in het minst verhaard, de se trouwen ensemble' naast elkaar leven en sterven en de opvoering heeft bewezen, welke een aanvankt dit ridderspel vooral voor verontingen van jonge menschen is. Alleen zou ik den raad willen geven minstens een kwart te schrappen. Bomans herhaalt zich te veel en dat is jammer, omdat zijn parodie overigens zulke goede kwaliteiten heeft.

Bij de opvoering kwam die fout van de te weinige „Beschränkung“ nog te meer naar voren, omdat het tempo soms veel te geres was, vooral bij de „atomme vertoelingen“. Wat meer waart zou de voorstelling, die hedenavond in den Stadschouwburg herhaald wordt, zeer ten goede komen.

Maar overigens, alle hulde voor de allerwaardigste opvoering! Het parodistische werd ook in het spel uitstekend volgehouden. Hoe goed waren de twee travesties, Jacoba van Beieren en Amalia van Solms — van J. M. Castelein en C. Gall. Welk een schrikbarende figuur was die reus van een Iwan de Vreeschrikkelijke van G. Krüger en hoe uitstekend — ja, hij vooral — de simpele Bourgondij van C. van den Bergh, Philips van Bourgondij — J. C. van Loenen — het zinnigste tekst dikwijls op werkelijk geestige wijze en Karel V — L. Heirman — lachte, dat je er kippentel van kreeg.

Dat onze schouwburg het decor voor een middeleeuwsch spel mist, werd in dit stuk weer eens op pijnlijke wijze bewezen. Wanneer worden de decors van den Stadschouwburg eens uitgebreid?

Dat deze feestavond ter gelegenheid van het 3de lustrum van het R.K. Lyceum, die was ingeleid door een zeer hoogstaande rede van den rector, den Eerw. Heer Dr. Visser en een sympathiek woord van het hoofd der feestcommissie, een groot succes is geworden bij een dergelijk aardig spel voor een zalig opgewekte jeugd, behoeft nauwelijks vermeld te worden. Een groot deel van dit succes komt zeker toe aan den schrijver van „Bloed en Eer“, den heer Godfried Bomans, — den kleinzoon van den oprichter van ons blad — die ook de regie had gevoerd.

- Jansweg.**
- Parklaan.
  - 47 Steendrukkerij Fa. M. A. Jacobsen.
  - 49 Mej. A. W. L. Hissink.
  - 49 Pharmacie Drogerij.
  - 49a Th. J. Delver.
  - 49rood A. M. Voorting.
  - 49a rood P. van Keulen.
  - 51 Bontebal's Leesbibliotheek.
  - 53—55 Schouwburg. J. A. Kaart.
  - 57 E. Th. G. van Beusekom.
  - 59 P. Slot. Nieuwe Gracht.
- Adresboeken Haarlem 1931**

De oude Schouwburg aan de Jansweg rond 1930.
Bron: www.fotosvanvroeger.nl

Parklaan 12

(waar de familie Bomans van 1913 – 1924 woonde)

**“De fotograaf”
van Kees Verkade
t.g.v.
50 jarig bestaan
Fotoburo de Boer.**

**Boven: links naar de Parklaan en
recht vooruit Zijhuizen, waar
stalhouderij van Beijer was**

**Onder: nieuwe Gracht met zicht
op Zijhuizen en geheel links nr.
57 waar Bomans en Hagemeyer
hun advocatenkantoor hadden**

Nieuwe Gracht 57

Mr. F. M. J. HAGEMEIJER

Zooals wij reeds meldden stelt mr. F. M. J. Hagemeijer zich bij de a.s. raadsverkiezingen niet meer verkiesbaar.

Mr. F. M. J. Hagemeijer, die in de vacature J. Spiesz (soc. dem.) op 1 December 1916 tot lid van den raad werd gekozen in het tweede district, na herstemming met den heer M. A. Reinalda, en die bij de laatste algemeene verkiezingen voor den raad werd herkozen, heeft dus ruim 6 jaar in den raad zitting gehad.

Als lid van de rechtsgeleerde commissie voerde de heer Hagemeijer in den raad meermalen het woord bij strafverordeningen.

Sinds Mei 1913 is de heer Hagemeijer in Haarlem als advocaat gevestigd. Hij gaf zich hier aan allerlei R. K. vereenigingsarbeid en is o.m. geruimen tijd voorzitter van het plaatselijk comité der Katholieke Sociale Actie geweest, en bestuurslid van de R. K. Vereeniging voor den Volkszang.

Nieuwe Gracht.

- 55 Wed. Roepman.
- 55 Mr. Silvain Groen.
- 55 Techn. Bureau „Soenda”.
- 57 G. F. H. Pastoor.
- 57 Mrs Bomans en Hagemeijer.
- 57 Mr. F. J. Gerritsen.
- 57 B. Boer. Kinderhuisvest.

↑ Nieuwe Gracht 57

↑ Kinderhuisvest

Op naar het paradijsje: Luthers Hofje

Lutherse Kerk met Hofje

Speeltuin het Paradijsje aan de Witte Herenstraat

Rechts van de ingang woonde Anton Heyboer.

Paterskerk aan de Nieuwe Groenmarkt waar de familie Bomans ter kerke ging toen ze op de Parklaan woonden.

Grote Markt

Stadhuis van Haarlem aan de Grote Markt

Zijgevel van de Vleeshal aan de Lepelstraat, in de verte op de Grote Markt Grand Café Brinkmann

de Vishal ↑ en Oude Bavo ↑

de Vleeshal

Monument voor Harry Mulisch, voor de Hoofdwacht

**Standbeeld van Lourens Janszoon Coster
in zijn rechter- de letter A en een boek in zijn
linkerhand**

Koningsstraat 38-40, het geboortehuis van Nicolaas Beets (met groen bord boven de voordeuren)

**Drogisterij A.J. van der Pigge
Gierstraat 3
“Klein Duimpje en de Reus”**

**Café 't Kantoor op de hoek
Gierstraat/Doelstraat**

**met muurschildering van Eric Coolen
(met Godfried, Lennaert Nijgh, Malle
Babbe en de Droste-verpleegster)**

Restaurant de Wandelaar aan de Lange Annastraat

Klein Heiligland 43 Atelier Henri Boot

HENRI FRÉDÉRIC BOOT
1877 — 1963 KUNST

Herinneringen aan oom Henri

Wij, familie Boot, hadden een 'vreemde eend' een 'excentriekeling' in onze familie. Later is ons gebleken hoezeer deze 'excentriekeling', mijn oudoom, een bijzonder mens was en een onlosmakelijk deel van Haarlem in de jaren '50. Ik was acht toen ik in 1948 met mijn vader mee mocht naar onze Oom in Haarlem. Wat ik mij herinner zijn slechts beelden. Een vieze stoffige kamer die wij bereikten via een donkere gang. Van het huis van Boot wordt geschreven over de 'verdofte ruiten van de woonkamer' waarin het stof een kleur gaf aan het licht. Naast de potkachel lag een hoop as, gewoon op de grond. Of ik de spreekwoordelijke katten en ratten heb gezien die in de diverse memoires vermeld worden, weet ik werkelijk niet meer.

Wij zagen hem weer in 1953. Mijn vader was begonnen met aquarelleren, wat misschien de aanleiding tot het bezoek was. Oom Henri leerde mijn vader dat je de vlakken moest laten uitlopen dat je niet moest proberen met kleine lijntjes figuren in te kleuren. En verder sprak hij over het licht. Het meest memorabele van dat bezoek was dat mijn vader hem een oude winterjas gaf waarvan later bleek dat hij die vrijwel direct had doorgegeven aan een man die het harder nodig had dan hijzelf. Mijn ouders vonden dat niet leuk.

Wij brachten weer een bezoek in 1958. Oom Henri nam ons twee trappen op mee naar boven. Overal stond iets, alles was met een laag stof bedekt. Boven stond een ezel met een schildersdoek en een tafel met een ongelooflijke rotzool. Een stilleven moest niet worden opgesteld. Je moest schilderen zoals je het was en je moest vooral kijken naar het licht. Het grote schilderij was nog niet af, mijn vader heeft het later gekocht.

Mijn laatste herinnering is aan de begrafenis in 1963 toen onze Oom Henri lag opgebaard in het Frans Hals Museum. Van een 'vreemde eend' en een excentrieke oom was hij een beroemdheid geworden en een bekende schilder. Wij hadden dus niet zozeer een ongewassen excentriekeling als wel een beroemdheid in de familie. Hij had vele leerlingen, de meest beroemde daarvan is Kees Verwey. Mariëtta van Marle-Boot

ZOEKEN

Ingang Omvalspoort vanaf Klein Heiligland

Omvalspoort waar Willem Termetz woonde

Dokwerker was Haarlemse timmerman

AMSTERDAM - Het was geen havenarbeider die model stond voor de Dokwerker, het wereldberoemde beeld van beeldhouwer Mari Andriessen. De man die voor het verzetsmonument op het Amsterdamse Jonas Daniël Meijerplein poseerde, zuchtte niet onder het gewicht van balen koffie, maar was een Haarlemse timmerman en aannemer. Zijn naam: Willem Termetz. Op bovenstaande foto staat hij in de Haarlemse Omvalspoort, in dezelfde pose die hij aannam voor Andriessen.

Met een blik alsof hij wil zeggen: *Kom niet met je rotpoten aan onze roijoden!* De foto dateert uit 1952 en is genomen op de dag van de onthulling van de Dokwerker. Termetz, die samen met Andriessen in het verzet had gezeten, was wars van alle publiciteit. Godfried Bomans moest uren op hem inpraten voor hij wilde poseren. De Dokwerker is momenteel te zien in mupi's in heel Nederland. Het beeld staat centraal op een door de Surinaamse kunstenaar René Tosari

gemaakte affiche, waarmee Nederlanders worden opgeroepen op 25 februari de Februaristaking van 1941 te herdenken. Met die actie tekenden arbeiders in Amsterdam, Haarlem, Velsen, de Zaanstreek, Hilversum, Weesp en Utrecht fel protest aan tegen het wegvoeren van de Joden door de Duitse bezetter. Pagina Kunst & Cultuur: Timmerman stond niet te trappelen om te poseren. Foto Termetz: archief Het Parool/Foto beeld: archief ANP

Willem Termetz, een Haarlemse timmerman stond model voor de Dokwerker van Mari Andriessen. Godfried haalde hem over dit te doen.

Dagblad van het Noorden, 24 februari 2004, blz.5

| Morgen herdenking februaristaking

De dokwerker was een Haarlemse timmerman

Daar staat-ie: de Dokwerker, met een borst als een dam, zijn knuisten in de aanslag. Zo heeft de Haarlemse beeldhouwer Mari Andriessen de onverzettelijkheid van de Amsterdamse arbeiders tijdens de februaristaking op 25 februari 1941 weergegeven. De man die voor Andriessens beroemde beeld poseerde, was Willem Termetz: geen havenarbeider, maar een Haarlemse timmerman.

Willem Termetz

De Dokwerker

Ik heb hem in 1980 opgezocht", zegt Louk Tilanus, die ooit het standaardwerk over Andriessen schreef. "In niets leek hij meer op die sterke beer die Mari in brons heeft laten gieten. Ik trof een oude, magere man aan, met een hartkwaal."

Op 25 februari 1941 sloeg in bezet Nederland de vlam in de pan. De anti-joodse maatregelen die de Duitsers troffen, veroorzaakten in de

hoofdstad een enorme rel. Resultaat: 425 joden werden opgepakt. De eerste veeuwagons gingen richting Auschwitz. De arbeiders trokken straattegels uit de grond, gooiden ruiten in. De communisten onder hen riepen op tot een staking, die massaal werd opgevolgd door de

Amsterdamse havenarbeiders, baltensjouwens en jongens van de huisbouwrij.

Feit is dat deze staking een van de weinige verzetsdaden is die de Nederlandse bevolking op zijn conto mag schrijven. Tien jaar na de februaristaking kreeg beeldhouwer Mari

Andriessen van het Amsterdamse stadsbestuur de opdracht een beeld te maken ter herinnering aan die memorabele actie. Andriessen vroeg aan de Haarlemse timmerman en aannemer Willem Termetz of hij wilde poseren voor het beeld. De Haarlemmer had precies de lichaamsbouw die Andriessen voor ogen stond bij het maken van dit prestigieuze monument.

Volgens Louk Tilanus, die zo'n twintig jaar geleden het boek *De beeldhouwer Mari Andriessen* heeft geschreven, stond Termetz niet bepaald te trappelen om te poseren. Niet omdat poseren iets zou zijn voor vrouwen, dat niet. "Voor Termetz was de februaristaking heilig. Daar hoefde geen beeld over te worden gemaakt, in die heiligenvering zag hij niets."

Hij had samen met Andriessen in het verzet gezeten, maar daarover werd niet gepraat. Ik heb hem in 1980 opgezocht. Hij woonde toen op een bovenverdieping aan het Klein Heiligland in Haarlem. Hij was een belegen man; in de kamer stonden kasten vol boeken met Franse en Duitse literatuur. Erg veel zin had hij niet gehad om te poseren, zo ver-

telde hij. Maar Godfried Bomans had op hem ingepraat en hem overgehaald."

Er bestaat een schetsmodel van Termetz' pose. Hij heeft daarop dezelfde afhangende schouder en de zware romp als de Dokwerker van nu. De armen hangen naar beneden, zijn vuisten zijn gebald. Op latere ontwerpen wijkt de Haarlemse beeldhouwer af van het oorspronkelijke beeld van Termetz. Hij heeft de arbeider een bierbuik meegegeven, de hemdsmouwen zijn opgestroopt en de handen steken halfgeopend naar voren.

■ EEN PETJE

Termetz was 38 jaar toen hij poseerde; de Dokwerker is minstens tien jaar ouder. Net als het eerste Termetz-ontwerp heeft het beeld weer een petje op. Het is 1,40 meter hoog. In 1952 werd het definitieve ontwerp naar een gieterij in Parijs gestuurd. Daar werd het, met behulp van een naald die het origineel aftast, op ingenieuze wijze vergroet tot ruim 2,5 meter.

Zonnesteeg waar vroeger de keuken van Anton Heyboer was.

**Frans Hals Museum
(Groot Heiligland 62)**

**Museum Haarlem / ABC Architectuur centrum / Spaarnestad fotoarchief
(Het Oude St. Elisabeth's of Groot Gasthuis, Groot Heiligland 47)**

Gedempte Oude Gracht 148, waar Lodewijk van Deyssel van 1920-1927 woonde.

De Spaarnekerk waar de familie Bomans in hun periode van Boshof 1 ter kerke ging.

Locatie voormalig Spaarnekerk
Het parochiehuis is behouden.
De naaldspits is in Schalkwijk te bezichtigen.
Tegen de nieuwbouw bewaard: een gedeelte van het trappenhuis van de kerk.

**De torenspits in Schalkwijk te
bewonderen.**

Afbraak van de Spaarnekerk: 1983

Spaarne 108 ↑ , Het Scheepje, waar Kees Verwey van 1941-1995 woonde.

Museum Haarlem: Verwey tentoonstelling

Pietsie Bomans-Verscheure

Aan het Spaarne: De Waag ↑ Teylers Museum ↑ “de Kippetjesbrug” ↑ Hodshon Huis ↑

De Oude Bavo   De Waag

Teylers museum   Ingang van de Bakenessergracht

De versmalde Bakenessergracht (dankzij de Rijnlandse Academie?).

Hofje van Bakenes, Wijde Appelaarsteeg.

Waalse Kerk op het Begijnhof

Sint Josephkerk, Jansstraat 41 (van 1853-1898 de kathedraal van het Bisdom Haarlem)

Voormalig Jansklooster, thans Noord Hollands archief. Jansstraat 40

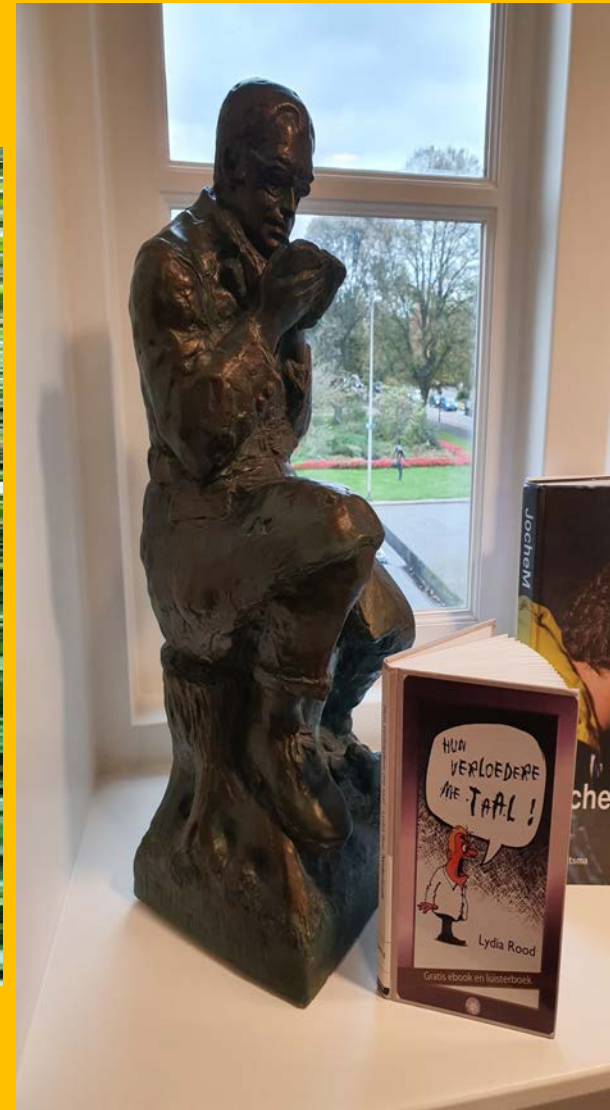

Wijngaardtun

↑ het beeld van Wim Jonker, een lezende Bomans

Wijngaardtuin

Plein 1, Heemstede

Einde van de rondwandeling: Grote Markt

Aanvulling:

Boshof I, Kleine Houtweg

School van Roodnat

Wie woonde in Huize Elba aan de Herenweg?

Berkenrode, Herenweg 133, Heemstede

Triniteits Lyceum

Zonnelaan 17

Huize Vredenhof van Mari Andriessen, Wagenweg 244

Boshof II, Parkweg 10, Bloemendaal

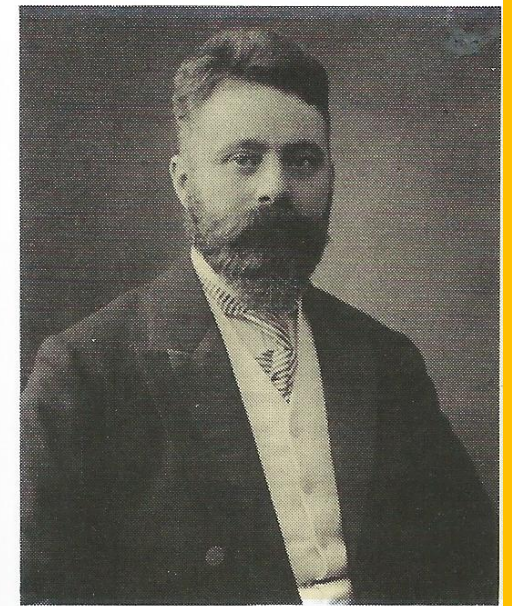
Sint-Adelbertskerkhof, Bloemendaal

Boshof, Kleine Houtweg, nu en toen

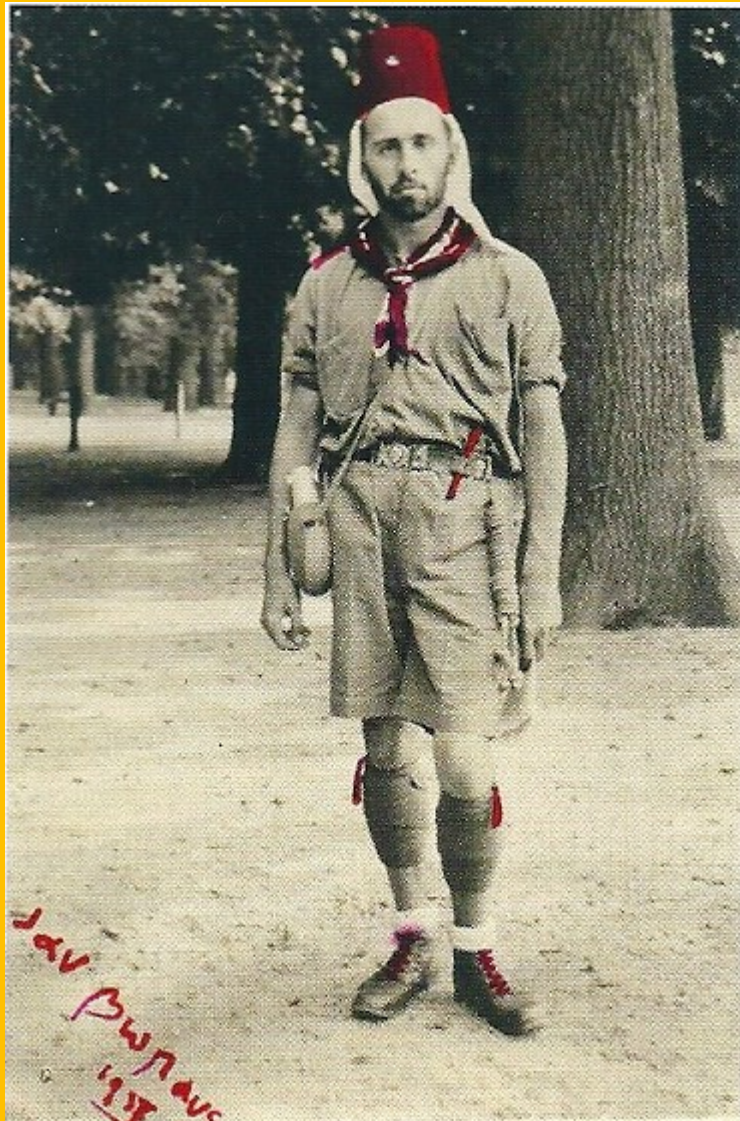
School van Roodnat

*Het eerste schoolhoofd
J. Roodnat.*

Wie woonde in Huize Elba aan de Herenweg?

Heer van Elba, wees gegroet
u is veel geluk gegeven
met de gade aan uw zij,
die is gelijk de nijvere bij
aldus 't leven steeds verzoet.

(toegeschreven aan Adriaan Roland Holst)

**Jan Arnold Bomans (1915-2000), zoon van “de man met de witte das”,
broer van een beroemde broer, maar zelf ook een persoonlijkheid**

**Berkenrode, Herenweg 133. Heemstede
woning familie Bomans, 1933 - 1943**

**Triniteits Lyceum
(waar Godfried zijn middelbare school deed)**

**Zonnelaan 7, Haarlem
(waar Godfried van 1943-1961 woonde)**

**Huize Vredenhof van Mari Andriessen, Wagenweg 244
(waar Godfried zich in de Tweede Wereldoorlog in gangkasten verstopte)**

HIER WOONDE
GODFRIED BOMANS
PARKWEG 10,
BLOEMENDAAL

Huis Boshof aan de Parkweg nr. 10, Bloemendaal (Foto J.Teengs)

Gert Jan van Setten

Godfried Jan Arnold Bomans (1913 – 1971), vijftig jaar geleden een zeer bekende literator, presentator en publiekslieveling, was geen echte Bloemendaler en zelfs niet helemaal een echte Haarlemmer, hoe graag hij daar ook voor doorging. Hij werd geboren op 2 maart 1913 in Den Haag, aan de Bierkade. Niet direct een adres waar je mee voor den dag kunt komen, maar gelukkig verhuisde de familie al een half jaar later naar Parklaan 12 in Haarlem.

Godfried Bomans met zijn dochtertje Eva achter de piano in zijn huis op de Parkweg (foto NHA)

Vader Jan was advocaat en een vooraanstaand rooms-katholiek politicus. 'De man met de witte das' is door zijn zoon neergezet als een nogal harteloze vader, maar het is de vraag of dat helemaal terecht is. Zoals meer schrijvers had Godfried een vrijmoedige omgang met de werkelijkheid. Later verkaste het gezin - er waren zes kinderen - naar de villa 'Boshof' aan de Hout, en in de oorlogsjaren vonden ze een onderkomen op Berkenrode bij Heemstede. Godfried studeerde toen al rechten en psychologie in Nijmegen. Daarna keerde hij terug naar Haarlem. Het is niet helemaal duidelijk wat deze flamboyante figuur zocht in wat hij beschreef als 'een stille, slaperige stad', maar alles wijst erop dat hij zich er kostelijk amuseerde. In 1943 betrok hij een eenvoudig huurhuis aan de Zonnelaan 17 in het woningbouwproject Tuinwijk-Zuid, een monumentale creatie van architect J.B. van Loghem (1922). Eerst deelde hij die ruimte met twee onderduikers (de joodse dirigent Hans Lichtenstein en de pottenbakker Jan ter Gouw die zich verschuilde voor de *Arbeitseinsatz*), na de bevrijding met zijn vrouw Gertrude Maria 'Pietsie' Verscheure, en in 1960 ook met hun dochtertje Eva.

Van Hill Cottage naar Boshof

Dat duurde niet lang, want in 1961 betrokken ze gedrieën de 'Hill Cottage', Parkweg 10 te Bloemendaal, een charmante villa in chalet-stijl uit 1889, ontworpen door J. Scholtens. Godfried kende het huis. Het werd eerder bewoond door de advocaat mr. F.J.M. Hagemeijer en zijn vrouw, 'oom Frans en tante Aleid'; Hagemeijer was een voormalige associé en goede vriend van vader Bomans. Niet lang na de inhuizing veranderde de nieuwe bewoner de naam van de villa, maar niet uit taalpurisme. Het huis in Haarlem waar hij een deel van zijn jeugd had doorgebracht werd gesloopt, en een van zijn vele vrienden, de bekende journalist Herman van Run (1918 - 2012) was erin geslaagd om het geglazuurde tegeltableau met de naam 'BOSHOF' van de slopershamer te redden. Hij nam het mee naar Bloemendaal, waar hij zelf ook woonde, en zijn verheugde vriend liet het onmiddellijk op zijn voorgevel aanbrengen. Ook in zijn nieuwe omgeving lijkt Bomans zich aardig thuis gevoeld te hebben. Hij was niet wat je noemt een buitenman, zoals zijn ongelukkige avontuur op Rottumerplaat in zijn sterfjaar zou bewijzen. Maar hij genoot wel van zijn grote tuin en was er trots op dat hij stiekem een strook grond

'Godfried was ondanks zijn ambulante bestaan een 'thuiszitter van nature', maar geenszins een kluizenaar'

Villa Boshof aan de Hout in Haarlem (foto NHA)

van het aanpalende landgoed Lindenheuvel had ingepikt. Bezoekende bewonderaars werden er zonder pardon aan het werk gezet. Graag zat de populaire schrijver in zijn wat bouwvallige priegel te roken en na te denken, later in een bunkerachtig bouwstel dat hij clandestien had laten optrekken. (Het opmerkelijke paviljoen dat nu die tuin siert, een dakruiter van Meer en Berg, is later geplaatst).

Goed schaker

Godfried was ondanks zijn ambulante bestaan een 'thuiszitter van nature', maar geenszins een kluizenaar. Zijn boezemvriend, de historicus, literator en aquarellist Harry Prenen (1915 - 1992) woonde op loopafstand: Bispincklaan 58, later Elswoutslaan 1, en zijn kinderen gingen bij oom Godfried tafeltennissen als ze geen zin hadden in de zondagse Hoogmis. Bomans was een goede schaker en een trouw lid van de Bloemendaalse Schaakclub. Elke week bezocht hij de vaste schaakavond in het Dorpshuis aan de Donkerelaan. Zo ook op de avond van 21 december 1971, maar halverwege een partij voelde hij zich niet goed. Vrienden zetten hem in zijn auto en met moeite kwam hij thuis, maar daar verergerde zijn toestand, en kort daarna gaf hij de geest, slechts 58 jaren oud.

Doodlopend straatje

Behalve Boshof en zijn graf op de begraafplaats aan de Dennenweg herinnert in Bloemendaal een door zijn vriend Mari Andriessen gemaakt beeldje van Erik (die van het *Klein insectenboek*) in Thijsse's Hof aan de schrijver. Sinds 2000 staat er in de voortuin van villa Boshof een sculptuurtje van Pa Pinkelman en Tante Pollewop, twee andere populaire typetjes uit het oeuvre van Bomans. Er is ook een straat naar hem vernoemd in zijn laatste gemeente. Geen echte laan, zoals in Heemstede; een burgerinitiatief om de Parkweg naar hem te vernoemen leed schipbreuk. Het werd uiteindelijk een doodlopend straatje in Vogelenzang, het verlengde van de Deken Zondagweg. Het is denkbaar dat de geëerde schrijver daar nog wel pret om zou hebben gehad. 🍀

Bronnen:

Weblog Librariana, 3/7/2012 en 9/11/2012
Herman van Run, Twee vrienden, in: *Ons Bloemendaal*, jrg 26 (2002) 4.
Sabine Lichtenstein, 'Ich glaube nicht, dass hier jemand ist', in: *Ons Bloemendaal*, jrg 41 (2017) 2.

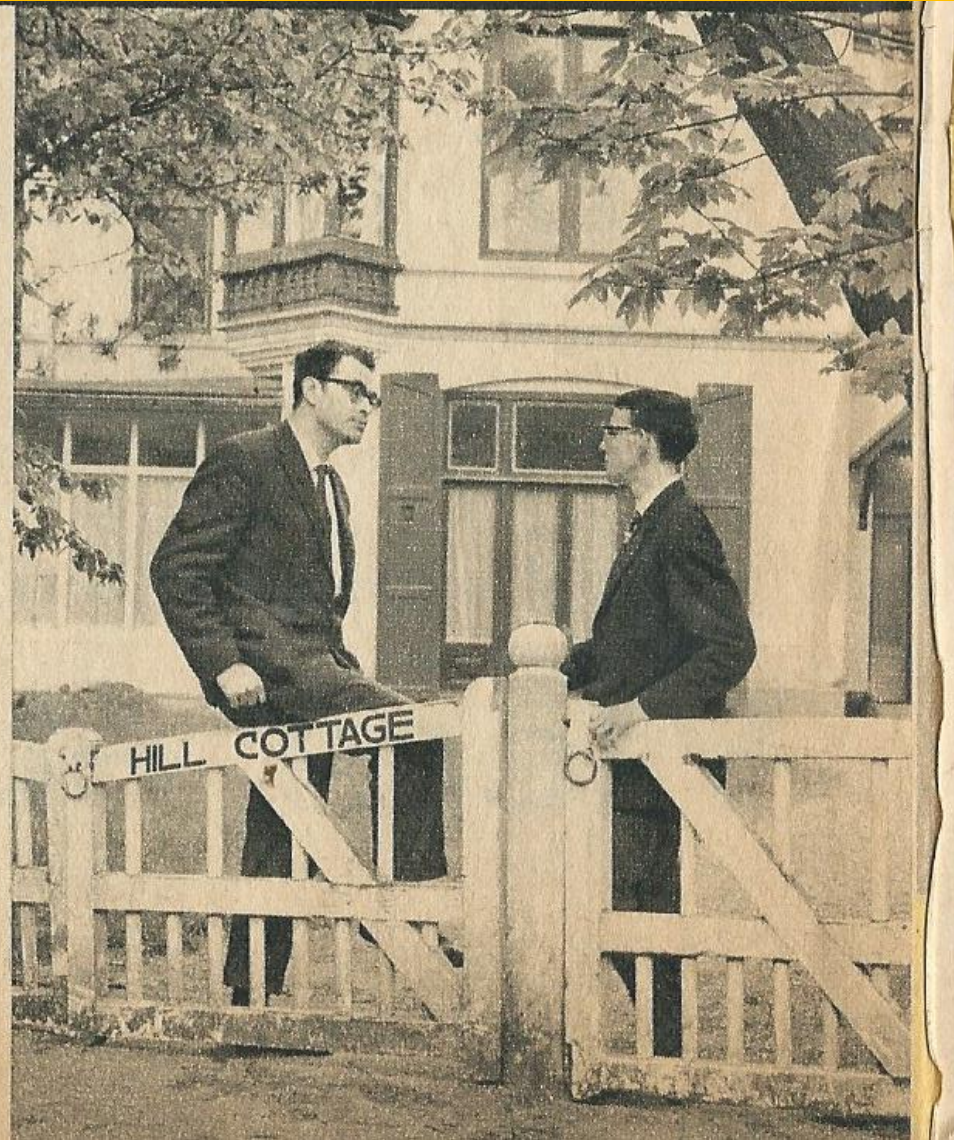

**Een
buitenbeentje
onder
de
fanclubs**

Voorzitter Jan Versteegh op bezoek bij Godfried Bomans in Bloemendaal. De heer Bomans stelt er prijs op regelmatig op de hoogte gebracht te worden van wel en wee van de Kring.

Pa Pinkelman in de tuin

10 29-5
2009

LOEMENDAA • Het weer zat tegen, maar verder waren de omstandigheden goed gistermiddag tijdens de onthulling van het beeldje van Pa Pinkelman en Tante Pollewop. De huidige bewoners van de voormalige woning van schrijver Godfried Bomans in Bloemendaal, aan de Parkweg 10, wilden al jaren een beeldje in de voortuin. Het gegeven dat hier ooit de geestelijk vader van Pa Pinkelman heeft gewoond bepaalde uiteindelijk de keus voor het thema. Voor de familie Schipper (rechts op de foto de heer Schipper) werd gisteren de droom werkelijkheid.

FOTO • UNITED PHOTOS DE BOER • POPPE DE BOER

22 december 2019, jaarlijks bezoek Sint-Adelbertskerkhof, Bloemendaal

